

FELTÁMADOTT A TENGER
Könyvbemutató 2014. március 14-én
(Budapest. XIV. ker. Zugló, Lipták villa)

Kedves Vendégek!

A történelem eseményei során születnek hősök és mártírok. Az utókor kötelessége, hogy emléküket méltó módon ápolja. Vannak, akiknek szobrot állítanak, emléktáblát avatnak, de vannak olyanok is, akik a hétköznapi hősei voltak, nevüket nem, vagy csak alig ismerjük. E kötet egy része nekik, a kevésbé ismert hétköznapi embereknek állít emléket.

Bízom benne, hogy ismertetőm után sokan kézbe veszik e különleges gyűjteményt. Nagy gondban lennék, ha ennek a kötetnek pontosan meg kellene határoznom a műfaját. Hevenyészve azt is mondhatnám: visszaemlékezések. Az agyam és a szívem azonban tiltakozik. Ez a kategorizálás nagyon szegényes és méltatlan. E szép és ízlésesen megformált kötetet - ha kézbe vesszük-, egy különleges világ nyílik meg előttünk. Jelképes a mottóul választott Áprily vers:

Áprily Lajos: Pisztrángok kara

„Azóta úszunk, folyton úszunk
A vízzel szembe, cél iránt, ...”

Mintha azt a makacs elszántságot tükrözné, mely jellemző '56 hőseire, s az '56-os Hagyományápolók csoportjára is. Az ő munkájuk e gyűjtemény összeszerkesztése, mely több, különböző egységből áll, de összeköti ezeket az írásokat a múlt iránti tisztelet. Szeretném bemutatni – szinte csak villanásokként - az egyes fejezeteket.

10 ÉVES A POFOSZ 1956-os HAGYOMÁNYŐRZŐ TAGOZATA,

hiszen 2003-ban hozták létre. E kötet a MÚLT iránti emlékezés. Láthatjuk a szervezet alapítóját, Vasvári Vilmost, s elolvashatjuk az alapító iratot. Felelevenednek az elmúlt évek eseményei, s a 10. éves évfordulás ünnepe is.

Szécsi István életútja

„Mikor Isten ajándékára gondolok, eszembe jut, hogy legnagyobb ajándék, amit másoknak adhatunk: saját magunk! Legyen az időnk, törődésünk vagy imánk.”

Egy igaz ember vallomása a küzdelmes életútjáról. Lebilincselően olvasmányos, ahogy feltárul előttünk a mozgalmas gyermekkor, az ifjúkori küzdelmek, megtudjuk, hogyan lett a tanoncból ipari tanuló elvtárs, aki mindent elkövetett, hogy ne kelljen az orosz nyelvet tanulnia. Megismerhetjük, hogy a jó szakemberből hogyan vált 1955-re nyolcszoros sztahanovista.

Szécsi István vallomásában a családjához fűződő emlékei kapcsán rajzol hiteles képet egy keservesen nehéz, de mégis boldogítóan szép gyermekkorról, a valós emberi értékekről, a tanítás- tanulás örömeiről, az élet értelméről. Idézve egy történetet: „Kisgyermekként a határban jószágokat őriztem. Szörnyű vihar kerekedett. A fekete gomolygó felhők egész a kézmagasságig leereszkedtek. A villám csapkodott, dörgött az ég. Én akkor rettenetesen féltem. Aztán e félelem átment dachba. Hangosan kiabálni kezdtem Istennek, ördögnek, boszorkányoknak, mindenkinek. – Ide csapj le! Bebújtam a Hanyi patak hídja alá. Hirtelen a híd korlátjába becsapott a villám, rettentő nagy csattanással és vakító fényvel. Ettől kezdve egész életemben mindig úgy tartottam, ha akkor életben maradtam, nem lehet nekem bajom ezután sem. Vallom ezt napjainkig.”

Valóban nagy szüksége volt későbbi életében e hitre. Be akarták léptetni a pártba, de nem tette. Dacolt a vezetéssel. Dacolt az egész világgal. De imádott motorozni! Többször szenvedett kisebb balesetet. 1956. október 23-án is gipszelt lábbal csatlakozott a felvonulókhoz. A Sztálin szobor szétvágásához lángvágókat szerzett, ő maga a Sztálin szobor jobb kezét vágta le csuklóból, de Pécsi Sándor színművész elkérte tőle, s később elásta a kertjében. Szécsi István elbeszélése során megelevenednek 1956 eseményei percről percre. Szinte észrevétlenül mi magunk is részesei leszünk az eseményeknek, majd az ezt követő megtorlásoknak. Nem mesélem el, mert akkor nem lenne érdekes elolvasni.

Megindítóan szép vallomásgyűjtemény, hitvallás és feltárulkozás. Életre hívója lappangó értékeknek, feledésbe merült emlékeknek. Emberi sorsok, megindítóan szép történetek rajzolódnak ki előttünk. Értékzavarokkal küszködő világunkban különösen fontos annak tudatosítása, hogy a pénz önmagában nem minden. A tisztesség, az egyenesség, az értékek megóvása, s maga a becsületesen megküzdött élet inkább lehet a boldogság forrása, mint az anyagiak hajszolásába beleszürkült többre vágás.

Az írás mondandója oly magával ragadó, hogy szinte filmszerűen láttatja meg velünk az elmúlt évtizedeket, az egyszerű ember küzdelmét a hatalommal, az igazáért.

Minden szavából az elveihez való ragaszkodás, az embertársai iránti megbecsülés és szeretet csendül ki. Talpig igaz ember, humanista gondolkodó, aki a börtön évei alatt sem tört meg, s utána is büszkén vállalta a küzdelmet a hétköznapokban családjá boldogulásáért. Múltját soha meg nem tagadta, következetesen küzdött elveiért. 1989-ben belépett a POFOSZ-ba, majd 2003-ban megalapították annak 1956-os Hagyományörzők tagozatát, melynek azóta is az elnöke.

A visszaemlékezések között 56 eseményeit idézve egy megindítóan szép emberi történetet is becsempészték a szerkesztők D. Szűcs Lászlóné Horváth Erzsike tollából. Engedjék meg, hogy idézzek egy számomra nagyon megható, szívemhez közel álló részletet, hisz iskolánkkal (a mezőtúri Teleki Blanka Gimnáziummal) kapcsolatos.

„Szalagavató bál volt 1955 februárjában. A Kék Duna keringő lágy, simogató dallama alig ért el fülemig, Jancsi, hűséges táncpartnerem meghajlik előttem: Szabad lesz kislány? S már repülünk a fényes parkettán, szállunk a gondtalan boldog ifjúságba.... Eltelt egy év, s 56 október 23-át írtunk. Ápolónőképzőbe jártam. A kötelező gyakorlatomat töltöttem a Balassa János Kórházban. Hason csúszva, védekezve a golyózáportól végre beugrottam a kórház kapuján. A folyosó már megtelt fej- és hasi sérültekkel. A műtőajtó mellett közvetlenül a földön az egyik hordágy alatt tócsában állt a vér. Fiatal, magyar vér. Szálkás szőke haja most nem a tánc hevületétől vizes, arca viaszfehér. Nem sír, de én igen. Jancsikám! Törölgettem szép sima homlokát. Megyünk táncolni kislány? Repülünk. Jövök asszisztálni. Segítsünk rajta. Táncpartnerem volt a mezőtúri Leánygimnáziumban, melynek homlokzatán Teleki Blanka neve olvasható. Alig egy éve hagytuk el az Alma Matert. Visszük a hordágyat. Lépteim előtt hull a piros vér. Feltesszük a műtőasztalra hosszú, kisportolt testét. Ekkor már az én táncos társamnak az égiek muzsikálják a Kék Duna keringőt...”

A kötet következő részében azokból a legkiválóbb dolgozatokból olvashatunk egy válogatást, amelyet az 1956-os Hagyományörzők tagozat által meghirdetett pályázatokra érkeztek.

Kisnémet László: Non recuso laborem – Márton Áron erdélyi püspök élete és eszméi

„Uram, ha népednek még szüksége van rám, nem vonakodom a munkától.”

A tanulmányban megismerkedhetünk Márton Áron gyulafehérvári római katolikus megyéspüspök küzdelmes hősi életével... Életművének bemutatása nem könnyű, hiszen főpásztor szellemi műveltsége oly sok mindenre kiterjedt. Az alázat és a szelídség embere volt, de a hit erejével szállt szembe a különböző diktatúrákkal, amiért a börtönt is el kellett szenvednie.

Német Luca Anna: Hősök...

„A hős a szívünkben terem, s ott is él tovább.”

A történet főhőse Ágnes, aki próbálja megtalálni az igazságot, hogy mitől lesz valaki hős. Szívszorítóan szép történet, csodálatos gondolatokkal.

Boros Árpád: Újrakezdésre ítélve

A szerző munkájában arra a kérdésre keresi a választ, hogy milyen közvetett és közvetlen hatásai vannak a trianoni békediktátumnak. Bemutatja a bethleni konszolidáció elemeit, megismerhetjük, hogy a Trianont követő kaotikus állapotok után hogyan lehetett visszaidézni az 1914 előtti boldog békeidőt. Elemzi a gazdasági, politikai stabilizációt, a Klébersberg Kunó nevével fémjelzett kultúrpolitikát, oktatásügyet, s megismerkedhetünk a külpolitikai sikerekkel is.

Fájdalmas gondolatokat megfogalmazó, kiváló munka.

Balla Georgina: 1956, a mi forradalmunk

A szerző több interjúalanya elbeszéléséből rajzolódik ki az 56-os események, s azok az érzések, melyek ennek hatására születtek Kárpátalján. Gyönyörű hitvallással zárja a dolgozatát: „Nekünk mégis 1956 volt és marad a reménycsillagunk. Szükségünk van rá, hogy ne halljon ki a magyar szó a Kárpátok alján. Ehhez pedig büszkévé kell válnunk mindarra, amit elődeink tettek értünk, s ehhez méltóan kell viselkedni.”

Nagy Sándor István: Egyetlen cselekedettel – Egy rendőr főhadnagy története

A dolgozatban Uhel Gyula, egykori rendőr főhadnagy 56-os szerepe bontakozik ki unokájának elbeszélése nyomán. Nemzetőr egységeket szervezett, rádiót, fegyvert, lőszert segített szerezni, majd a forradalom bukása után iratokat semmisített meg, amellyel többszáz magyar bajtársa életét mentette meg. Az eseményekben betöltött szerepe miatt lefokozták és elbocsájtották a rendőrségtől. Csak a rendszerváltást követően rehabilitálták.

Tóth Zsombor: Nagymamám és 1956

A személyes hangvétellő interjúban a szerző nagymamája meséli el, hogy gyermekként, fiatalként hogyan élte meg az 56-os eseményeket, s az azt követő időszakot. Megtudhatjuk, milyen nehézségekkel kellett a családjának megküzdeni, s férje 56-os múltja miatt milyen megaláztatásokat kellett átélnie.

Oláh Gellért: Raoul Wallenberg

„Aki egy életet megment, az az egész világot menti meg.” (Talmud)

Hogy ki volt Raoul Wallenberg, s hogy miért kellett eltűnnie a történelem palettájáról, talán sohasem kapunk egyik kérdésre sem kielégítő választ. Legendák hőse volt, reménysugár, aki életet mentett olyan helyekről, ahonnan senki sem szokott visszatérni. Az ő bátorságáról, a nácik ellen vívott emberfeletti küzdelmének bemutatásáról szól e lebilincselően érdekes tanulmány.

Repkin Anett: Ki emlékszik Chladek Rozáliára?

Azon kevésbé ismert mártírok közé tartozik, akik tették, amit tenniük kellett, amit a hivatásuk és hazaszeretetük megkívánt tőlük, s ezért életükkel fizettek. A dolgozat egy ápolónőnek állít emléket, aki az 1956-os forradalom idején egy- a klinika előtt sebesülten fekvő - férfit próbált biztonságba helyezni. Közben azonban szovjet sortűz zúdult az ápolónőre, aki mártírhalált halt.

Bodó Mónika: „...odafentről nem határok látszanak, hanem az, hogy magyarok vagyunk mind.”

A rövid történelmi összegzés, valamint Somos és Somoskőújfalu történetének bemutatása után a szerző több mint 40 emberrel beszélgetett a trianoni békediktátumról. Az ő őszinte véleményüket összegzi a dolgozat. El kell olvasni minden embernek, akinek fontos a magyarság kérdése.

Bemutatkoznak a mosonmagyaróvári 1956-os Hagyományőrzők

A nagy történelmi hagyományokkal rendelkező csoport színvonalas bemutatkozása három egységből áll:

- **Simon Zsuzsanna: Az emlékezet megőrzése a digitális világban**
- **Varga Bálint: Tanulmányok**
- **Beregszászi Balázs: Mosonmagyaróvár, 1956 - emlékkiállítás**

Az 1956-os Hagyományőrzők tevékenysége képekben

A könyv végén néhány fényképet tekinthetünk meg az elmúlt 10 év eseményeiből, korántsem a teljesség igényével.

A felejthetetlen élményt nyújtó élő történelem órák közül felvillannak képek a Zuglói Széchenyi Általános Iskola diákjainak a Kecskemét-Kiskunmajsai 56-os Múzeumban tett látogatásáról (2008), láthatjuk a gödöllői gimnázium tanulóit és az 1956-os Hagyományőrzőket az 1848-49-es emlékműnél Nyergestetőn (2011), a Szent István Király Zeneművészeti Szakközépiskola és a Szerb Antal Gimnázium diákjait az 1849-ben hősiessen helytállt 200 székely hazafi emlékének állított kopjafák erdejében (2012). Élő történelem óra képei elevenednek meg, ahol a mezőtúri Teleki Blanka Gimnázium és Szakközépiskola, valamint a Szent István Király Zeneművészeti Szakközépiskola tanulóival Beregszász – Ungvár – Munkács – Szojva – Vereckei hágó útvonalon (2011) járt a Hagyományőrzők csoportja.

A Hagyományőrzők emléktúrái közül láthatunk képeket, amint ellátogatott a csoport Kőszeg-Lockenhaus /Léka/-Máriásdorf-Ságvár történelmi helyeire (2008), a várpalotai '56-os emlékműhöz (2009), Brusznai Árpád emlékművénél Veszprémben is készültek képek.

Mosonmagyaróvár és Győr '56-os emlékeit is felkeresték (2010), s tisztelegtek a Trianoni emlékműnél a békediktátum 90. évfordulóján (Nagykanizsa, 2010 június 4.) 2011-ben a Kárpátalján és a Vereckei hágónál jártak, 2012-ben pedig a Szepességben. Sepsiszentgyörgyön, 2012. október 20-án emlékpark avatáson vettek részt, ahol Dr. Kiss Tamás a POFOSZ külügyi tanácsadója és Szécsi István a POFOSZ 1956-os Hagyományőrök elnöke koszorúzott.

Emlékművek állítása az 1956-os Hagyományőrök részvételével

A Hagyományőrök jó néhány emlékmű állításánál közreműködtek. Két képet emelnék ki a gyűjteményből: „Budapesten az utcai harcokban elesett ismeretlen hősök emlékére” állított márványkeresztet a Fiumei úti sírkert 57-es parcellájában, illetve a D. Szűcs László tiszteletére állított Emléktáblát Óbudán.

Kitüntetések

A képek sorában kitüntetésekről is láthatunk felvételeket, jelezve, hogy nagyon magas szinten is elismerték az itt folyó munkát.

Magyarország Köztársasági elnöke az 1956-os forradalom és szabadságharc 55. évfordulója alkalmából a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje polgári tagozata elismerést adományozta Szécsi Istvánnak, a POFOSZ XIV. kerületi elnökének, az 1956-os Hagyományőrök elnökének.

Életútja elismeréseként a Magyarország Köztársasági elnöke az 1956-os forradalom és szabadságharc 55. évfordulója alkalmából Magyar Köztársasági Bronz Érdemkereszt (polgári tagozat) kitüntetést adományozta Simon Zsuzsannának, az 56-os Szövetség Mosonmagyaróvár Városi Kollégiuma igazgatója, az 56-os Egyesület titkárának.

Magyarország Köztársasági elnöke az 1956-os forradalom és szabadságharc 55. évfordulója alkalmából Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt (polgári tagozat) kitüntetést adományozta D. Szűcs Lászlónénak, a POFOSZ 56-os Tagozat és Pest Megyei irodavezetőjének.

A kiadó

Végezetül a könyv megjelenéséről néhány tény. Kiadja: „1956 öröksége” Alapítvány. A kiadásért felel: Szécsi István. Összeállította: Szűcsné Horváth Erzsébet. Szerkesztő: Sipos Attila. Tördelés: Felföldy Tibor

Köszönet

A könyv megjelenését anyagilag is segítették: Szabadságharcosokért Közalapítvány, Budapest XIV. kerületi Önkormányzat és az „1956 öröksége” Alapítvány. Köszönet érte.

Összegzés

Az olvasó végigolvasva a művet, becsukja a könyvet. A leírtak azonban a szereplőkben és a korosztályukban újabb és újabb emlékeket ébresztenek.

A fiatal kutatókon, diákokon kívül a könyv többi megfogalmazója deres hajjal idézi az emlékeket. Az emlékezés lapjait írták tele igaz, megrázó történetekkel. Tették ezt nemcsak azért, hogy felidézzék emlékeiket, hanem azért, hogy hitelesen adjanak hírt az újabb generációknak, akik már nem ismerhették ezeket saját tapasztalatukból.

A könyvnek sok mindenki számára van üzenete. Gazdag tárházát nyújtja a kutatók számára, ösztönözve ezzel a tudósokat arra a sürgető feladatra, hogy végezzék el azokat a kutatásokat, gyűjtsék össze azokat az emlékeket, addig, míg még megtehetik, míg élnek a résztvevők. Ennek eredményeként a későbbi nemzedékek is megismerhetik, megérthetik mi is történt a XX. század közepén kicsiny hazánkban.

A múltat kutatni, a jelenbe áthozni belőle és tanulni minden kornak fontos. A múlt kell, hogy tanítson. Gondolatait megőrizzzük, és tovább adjuk intelmeit, tanításait gyermekeinknek, lelkükbe vésve a becsületet, a hitet, a haza- és emberszeretetet. Mint ahogy teszi ezt e nagyszerű könyv is.

Juhászné Patkós Edit
címzetes igazgató
Mezőtúr,
Teleki Blanka Gimnázium